

2014-10-27

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

FSS yttrande över Justitiedepartementets betänkande Våld i nära relationer - en folkhälsofråga (SOU 2014:49) Ju2014/4445/KRIM

Betänkandet som remissen avser är resultatet av det arbete som bedrivits av den nationella samordnaren mot våld i nära relationer, Carin Götblad, sedan april 2012. Betänkandet innehåller en mängd förslag för att effektivisera samhällets åtgärder mot våld i nära relationer. Förslagen rör flera myndighetsområden men hälso- och sjukvården, socialtjänsten och rättsväsendet är särskilt berörda.

FSS instämmer i den nationella samordnarens analys av området våld i nära relationer och de behov av förändringar som krävs för mer effektiva och brukarriktade arbetsätt. Att göra frågan om våld i nära relationer till en folkhälsofråga tydliggör att inte enbart socialtjänst, hälso- och sjukvård och polis har en uppgift, utan även samhället i övrigt, t.ex. skola, fritid, kultur, bostadsbolag. Detta gäller inte minst det viktiga förebyggande arbetet för att förhindra att våld över huvudtaget uppstår samt insatser till våldsutövare för att förhindra att våldet upprepas. Barnperspektivet är starkt uttalat i utredningen. Det är viktigt att barn som lever med våld upptäcks tidigt och att de får skydd, stöd och behandling för egen del.

Många av förslagen kommer att medföra ökade kostnader för kommunerna, vilket kräver att kommunerna tillförs resurser även på längre sikt.

FSS kommenterar i det följande främst de förslag som rör kommunerna.

FSS menar att ett synsätt där den första prioriteringen är att förebygga och stoppa våldet och erbjuda stöd och hjälp för våldsutövaren är välkommet. Däremot menar FSS att det finns svårigheter när det gäller att erbjuda boende till våldsutövare. Det finns risk för inlåsnings effekter om inte våldsutövaren är motiverad att ordna egen bostad.

Samordnarens förslag om operativa arbetsgrupper sammansatta av olika professioner för personer som riskerar att utsättas för upprepat våld är intressant eftersom det skulle kunna betyda förbättringar för de våldsutsatta. FSS anser dock att det först bör prövas i ett antal kommuner för att utveckla samverkansformerna och värdera effekterna för den våldsutsatta och samverkansparterna. FSS anser inte heller att den nationella samordnaren tillräckligt har belyst sekretessfrågorna i detta sammanhang, exempelvis avseende barn där både våldsutövaren och den våldsutsatta är vårdnadshavare.

Samverkan bör därför enligt FSS mening ske i redan existerande strukturer men frågor om våld bli tydligt prioriterade. Regionala och lokala handlingsplaner som föreslås av den nationella samordnaren kan enligt FSS mening utgöra ett stöd för ett sådant arbete.

Den nationella samordnaren föreslår att kommunerna ska åläggas en lagstadgad skyldighet att erbjuda insatsen skyddat boende vid behov och att anordnandet av skyddat boenden skulle bli

tillståndspliktigt. FSS instämmer i förslaget då det skulle innebära en tydlig definition av insatsen och av vilken kvalitet som krävs. Det är viktigt att säkerställa att handläggningstiden hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att bevilja boendetillstånd inte begränsar utbudet av skyddade boenden.

FSS instämmer med den nationella samordnarens förslag att bidragen till den idéburna sektorn som arbetar mot våld i nära relationer bör förändras mot mer långsiktigt statligt organisationsstöd.

Den nationella samordnaren föreslår att det ska bli en lagstadgad skyldighet att genast inleda utredning när det kommer till nämndens kännedom att ett barn blivit utsatt för våld eller övergrepp, eller bevittnat våld. FSS instämmer i nationella samordnarens slutsats att detta bör ske.

Nationella samordnaren föreslår att tiden för att följa upp barn när föräldrarna har tackat nej till insatser ska förlängas till sex månader mot dagens två månader. FSS instämmer i förslaget eftersom det ger ett mer rimligt tidsspänn att följa barnets utveckling. FSS vill lyfta att utredningen även bör uppmärksamma de barn som efter avslutad utredning får en insats men där insatsen avbryts i förtid.

FSS håller med den nationella samordnaren om att regelverket för när polisen och socialtjänsten får bistå någon att hämta personliga tillhörigheter i bostaden behöver tydliggöras. Det kan, precis som samordnaren skriver, medföra stora konsekvenser för någon att inte ha kontroll över sin ekonomi, att vara tvungen att köpa nya kläder, inte förfoga över sin dator eller mobiltelefon m.m.

Karl Gudmundsson

Ordförande Föreningen Sveriges Socialchefer